

LBRIIS

We know
books

Aurelia Nedelcu

Română

Noțiuni de limbă și comunicare

 Booklet
București, 2018

Bibliografie

Bibliografie generală

1. Gruță, G., *Gramatică normativă*, Ed. Polirom, Iași, 1999.
2. Rădulescu M., Vlaicu M., *Corect / greșit românește*, Ed. Carminis, Pitești, 2000.
3. Tabarcea Cezar, *Gramatica limbii române*, Ed. Constelații, București, 1996.

Manuale

1. Berea-Găgeanu E., Moigrădeanu D., Popescu Fl. I., Tabarcea C., *Limba română*, manual pentru clasele a IX-a și a X-a, Ed. Didactică și Pedagogică, R.A. – București, 1995.
2. Crișan Al., Dobra S., Sâmihiian F., *Limba română*, manual pentru clasa a VIII-a, Humanitas Educațional, București, 2004.
3. Simion, Eugen, Rogalski F., Hărtescu D., *Limba și literatura română*, manual pentru clasa a X-a, Corint, București, 2000.

Dicționare

1. *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic (DOOM)*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2005.

CUPRINS

1. Situația de comunicare.....	3
2. Comunicarea în scris.....	5
3. Funcțiile comunicării.....	7
4. Nivelul fonetic.....	9
4.1. Accentul.....	9
4.2. Cacofonia.....	11
4.3. Hipercorectitudinea.....	12
5. Nivelul lexico-semantic.....	14
5.1. Varianta lexicală.....	14
5.2. Câmpul semantic.....	15
5.3. Derivarea.....	6
5.4. Compunerea.....	16
5.5. Schimbarea valorii gramaticale.....	18
5.6. Familia lexicală.....	25
5.7. Polisemia.....	25
5.8. Omonimia.....	25
5.9. Sinonimia.....	27
5.10. Antonimia.....	28
5.11. Paronimia.....	28
5.12. Unitățile frazeologice.....	29
5.13. Sensul propriu (denotativ).....	29
5.14. Sensul figurat (conotativ).....	31
5.15. Pleonasmul.....	32
5.16. Tautologia.....	32
5.17. Atracția paronimică.....	33
6. Nivelul morfologic și sintactic.....	35
6.1. Mijloacele lingvistice de realizare a subiectivității autorului.....	35

6.2. Valorile expresive ale părților de vorbire.....	36
6.3. Elemente de acord gramatical (acordul după înțeles; acordul prin atracție).....	41
6.4. Anacolutul.....	45

7. Nivelul stilistic.....	46
7.1. Stilul.....	46
7.2. Calitățile generale ale stilului.....	47
7.3. Calitățile particulare ale stilului.....	48
7.4. Stilurile funcționale.....	50
7.5. Planurile vorbirii (vorbire directă, indirectă, indirectă liberă).....	54
7.6. Registrele stilistice ale limbii (standard; literar; popular; arhaic; regional; colocvial; argoul; jargonul).....	57

Forme corecte, atestate de DOOM ²	64
1. Substantivul.....	64
2. Adjectivul.....	77
3. Pronumele.....	81
4. Numeralul.....	82
5. Verbul.....	84
6. Adverbul / prepoziția / conjuncția.....	90
Bibliografie.....	94

Editura Booklet
CP 27-494, București
www.booklet.ro
Tel.: 021 4303095

Pentru comenzi:
tel: 021 430.3095
email: carte@booklet.ro
web: www.booklet.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEDELCU, AURELIA

Română: noțiuni de limbă și comunicare / Aurelia
Nedelcu. - Ed. a 2-a - București: Booklet, 2009

ISBN 978-973-1892-44-3

811.135.1(075.3)

©Editura Booklet 2018

Toate drepturile asupra lucrării aparțin editurii.

1. Situația de comunicare

Situația de comunicare presupune actul transmiterii unor informații referitoare la evenimente, fapte, atitudini, idei, stări, sentimente etc.

Elementele situației de comunicare:

- **emittătorul** – cel care transmite o informație.
- **receptorul** – cel care primește informația.

În comunicarea dialogată, emittătorul și receptorul își schimbă, pe rând, posturile, rolurile lor fiind deci reversibile.

- **mesajul** – informația transmisă.
- **codul** – sistemul de semne în care este organizată informația.

Codul trebuie să fie cunoscut, în egală măsură, emittătorului și receptorului, pentru ca mesajul să se poată produce / înțelege.

El poate fi verbal (limba) sau nonverbal (alfabetul Morse, semnele rutiere, stenografia, gesturile etc.).

- **canalul** – mediul prin care sunt transmise semnalele aparținând unui cod (aerul, în comunicarea orală; poșta; poșta electronică; telefonie mobilă etc.).

- **contextul** – cadrul în care se desfășoară comunicarea (o încăpere, strada etc.); ansamblul de informații cunoscut atât de emițător cât și de receptor, care favorizează înțelegerea noului mesaj.

Schimbul de informații între doi sau mai mulți vorbitori (locutori) dă naștere unei *situații de comunicare dialogată*.

2. Comunicarea în scris

Presupune:

- selectarea unui limbaj potrivit contextului și adecvat relației dintre emițător și receptor;
- o bună organizare a ideilor;
- o exprimare mai îngrijită;
- predominarea enunțurilor declarative (încheiate cu punct);
- diminuarea nuanțelor afective.

Comunicarea orală se definește, în general, prin:

- situarea emițătorului și a receptorului în același timp și în același spațiu;
- contactul verbal și vizual;
- succesiunea întrebare-răspuns;
- transformarea emițătorului în receptor și invers;

- principiul cooperativ (receptorul acceptă invitația/provocarea la dialog);
- principiul politetii (*pozitive* – utilizarea unor termeni / formule de adresare care îi apropie pe vorbitori; *negative* – folosirea unor termeni / formule de politețe care păstrează distanța dintre vorbitori, dictată de diferența de vârstă, de poziție socioculturală etc.);
- naturalețea exprimării (aparitia interjecțiilor, a vocativelor, a propozițiilor eliptice);
- enunțuri interogative și exclamative (însoțite de semnele de punctuație corespunzătoare);
- apariția nuanțelor afective;
- folosirea unor termeni / expresii din sfera limbajului colocvial ș.a.;
- e susținută de elemente ale *comunicării nonverbale* (mimică, gesturi, poziția corpului) și ale *comunicării paraverbale* (intonație, tonalitate, ritmul vorbirii, accent de insistență, pauză).

3. Funcțiile comunicării

- **emotivă (expresivă)** – axată asupra emițătorului, evidențiază individualitatea psihologică / emoțională a vorbitorului, într-un anumit moment, revărsată în limbaj. Ex: „Scăpasem de ceva greu, de ceva ucigător. Îmi venea să cânt, să alerg.” (M. Eliade, *Maitreyi*).
- **conativă (persuasivă)** – axată asupra receptorului; se referă la efectul de convingere pe care mesajul trebuie să-l exercite asupra lui. Este semnalată de prezența substantivelor la vocativ, a verbelor la imperativ. Ex: „Ajunge, Ionel! destulă dulceață, mamă!” (I.L. Caragiale – „*Vizită*”)
- **fatică** – axată asupra canalului; urmărește stabilirea și menținerea contactului între emițător și receptor, păstrarea deschisă a canalului.
Ex: Ești atent la ce-ți spun?

- **referențială** – axată pe referent (obiectul / persoana / situația despre care se comunică); fixează un suport obiectual al comunicării.

Ex: George este un copil bine-crescut.

- **poetică** – axată asupra mesajului, asupra formei lui, pe care o scoate în evidență.

Nu este caracteristică doar limbajului poetic, ci limbajului artistic, în general. Poate apărea în stilul publicistic dar și în construcțiile paremiologice (proverbe, zicători).

Ex: „Cu galben și cu roșu își coase codrul ia.” (Ion Pillat – „În vie”)

„Banul e ochiul dracului”

- **metalingvistică** – axată asupra codului; permite limbii să-și definească propriile elemente (semne).

Ex: Substantivul *strigătură* este derivat de la verbul *a striga*.

4. Nivelul fonetic

4.1. Accentul reprezintă pronunțarea mai energică a unei vocale (a unei silabe) dintr-un cuvânt.

Exemple de accentuări corecte (conform DOOM²):

ácvilă;

avárie

ántic și antíc;

anóst și ánost;

bolnáv;

butélie;

cólaps și coláps;

déspot;

emáil (= smalt);

ferígă;

ghiaúr;

hátman și hatmán;

íntim și intím;

gíngaș și gingás;

LEPIS

We know
books

fírav și firáv;
cándid și candíd;
jílav și jíláv;
áripă;
geografie (pron. ge-o)
matúr;
simból;
profesor și profesór;
rádar;
asfixie și asfíxie
penúrie și penuríe;
frânghie;
subúrbie și suburbíe
spléndid
máfie
marítim
términă (ind. prez.);
partícipă (ind. prez.);
intóxică (ind. prez.);
domínă (ind. prez.);
predómină (ind. prez.);
máur;
ostróv;
fíică;
performér;
véveriță;
prépeliță;

lápoviță;
férfeniță;
dóctoriță;
călúgăriță;
píctoriță;
íncipit;
itém;
dumínică;
ianuárie;
prímăvară;
câțivá;
matríce;
véctor și vectór;
mótrice;
pílotă și pilótă;
pícnic și picníc;
pónei și ponéi;
bítum;
gláspapir

4.2. Cacofonia reprezintă repetarea unor grupuri de sunete identice sau asemănătoare, cu efect acustic neplăcut.

Ex: masa sa (de lucru);
(se întâlnesc) la lac;
(l-am văzut) de departe;
(procedase) cu curaj;